

N. 1247

Nr 49 □ Jaanuar, 1925 □ □ □ □ □ □ □ Tõigi maade töölised, ühinegem!

Klassiööitus



Fr. Kreuzwa
Ees NSV
R. matu
PE 4





KAHENÄDALA-AJAKIRI „KLASSIWÕITLUS“

Viimaste kuude sündmused Eestimaal, töörahva sõjariistus väljaastumine 1. dets., kodanluse mõrtsukalik hirmuwalitsus, tööliste edasiarenemine — see kõik on tõmmanud enda peale terve ilma töölisteklassi tähelepaneku, ja iseäraliselt silmas peab seda, arusaadawalt, Eesti lugeja. Kuna aga fasshistiline võimuwalitsus Eestis igasuguse awaliku sõna, mis sündmuse ja arenemisekäiku töörahwa seisukohalt walgustaks, weriselt maha on surunud ja kodanline ajakirjandus ühes sotsiaaläraandjate lehega ainult salapolitsei ja wõllanõõriseebitajate nootide järele jaulawad, siis tuleb „Klassiwõitlusel“ suuremas ulatuses kui siamaani seda seiskorra walgustamise ja hindamise ülesannet täitma hakata.

Uuest aastast ilmub „Klassiwõitlus“ kaks korda kuus, et lugejad sündmuste arenemist Eestis kindlamine wõiksid tähele panna.

Loodame, et lugejad meid sellejuures niihästi kaastöö kui ka tellimisega lahkeste tuetawad, sedaenam et see tuetus ühteaegu tuetuseks on ka wõitlewale töörahwale Eestis.

„KLASSIWÕITLUSE“ TELLIMISI

wõetakse numbrite arwu peale wasta. Numbri hind ette tellides on 15 kop. (5 numbrit — ükskoik mis numbrist alates — 75 kop., 10 nrt 1 r. 50 k. jne). Selle hinna eest saadetakse tellijale ajakiri kohe ilmumisel koju kätte. Raha maksetakse tellides ette. — Üksikult ostes maksab nr 25 kop.

Aadress kirjutatagu selgelt ja ärgu unustatagu postimaja tähendamata, kust kaudu postisaadetused kätte saadakse, millele kubermangu ehk oblasti nimi juure tuleb lisada.

„Klassiwõitluse“ 50. nr ilmub 14. weebruaril.

„Klassiwõitluse“ nr 1—48,

4 kogu, igas kogus 12 nrt, on weel saada ja maksab iga kogu üksikult 2 rbl. kõik 4 kogu (48 nrt) ühtekokku 6 rbl. Kes ainult nr 37—47 (see on neljas kogu ilma 48. nrta) soowiwad, neil tuleb 1 r. 85 kop. maksta; nr 1—47 ühtekokku 5 r. 85 k. — Kõigi nimetatud indade eest saadetakse, kui raha ette on maksetud, nr 1 tellijatele postiga kätte. Pealepandud maksuga (postijärelmaksuga) tuleb 2% ehk vähemal 20 kop. kallim.

„Klassiwõitluse“ kontor: Leningraad, Fontanka nr 53, kort. 9. Telef. 5-97-54.

Postiaadress: Ленинград, Фонтанка 53, эст. журн. „Классовая Борьба“.



Saksamaa kommunistiline partei — Eestimaa kangelaslikule protetariaadile.

Eestimaa kommunistlisele parteile.

Kallid seltsimehed!

Oma koosolekul 10. ja 11. jaanuaril s. a. wõttis Saksamaa kommunistlise partei kesknõukogu vastu järgmise teadaande, mida teile siin edasi saadame:

Kaastundeawaldus Eestimaa kangelaslikule protetariaadile.

Wennialiku kaastunde ja imestusega mõtleb Saksamaa k.p. kesknõukogu E.k.p. nende kangelaslike wõitlejate peale, kes, sõjariist käes, oma rõhujate wasta üles tõusid, et Eestimaa metsikult kurnatud ja maharõhutud töölisi ja talurahwast wabastada ja werejanulist kodanlust, kes meie wahwa seltsimehe Jaan To m p i alatult ära tappis, wastutusele wõtta ja teisi suures kommunistide protsessis süüdlaseks mõistetud walgete timukate küüsisist kiskuda. Eesti kodanlus maksab kätte kuulmata hulgalise terroriga selle hirmu eest, mida ta tunda sai prolatariaadi wõidu puhul, mis, kahjuks, ainult ühe päewa wältas. Wiha ja pöörastuga mälestame neid sadasid proletaarlasi — mehi, naisi, lapsi, hallpäid, keda walgekaartlased on maha tapnud. Tasumise tund ei jää kodanliste timukate mitte tulemata.

Meie ei taha mahasurutud rewolutsiooni järel kaugeltgi mitte vähemliste koertekarjade wiisi hulguda: „Ei oleks tohtinud sõjariista kätte wõtta!“ Küll aga saame sellest — samati nagu meie Eesti wennadgi — õpetunni, mis meile Marx ja Engels päranduseks jätnud: et rõhutud klass ennast sõjariistade tarwitamises harjutama peab, et rewolutsioon kunst on ja et proletariaat, kui ta kord sõjariistad on kätte wõtnud, armuheitmata ja kõiki jõudusi kokku wõttes oma wastase lõpuliku mahasurumiseni peab wõitlema, sest et kodanlus, kui ta wõimu uueste kätte saab, armu ei tunne.

Au langenud rewolutsiooniwõitlejate mälestusele!

Wennialik toetus walge terrorikohtu ohwritele!

Proletaarline kaastunne wõitluses ühise waenlase, werest nõretawa kodanluse wasta!

Seda töotame meie, Saksamaa kommunistiid, Eestimaa rewolutsioonilisele protetariaadile.

Kommunistliku terwitusega

Saksamaa Kommunistlise Partei keskkomitee.

ILMA LEENINITA — LEENINI JÄLGEDES

Möödas on aasta sellest, kui meilt lahkus õpetaja ja juht, kes Wenemaa rewolutsiooniliste töölistehulkade eesotsas sammudes need hulgad enam kui weerandsaja-aastase kasvatamise, koolitamise, harjutamise, igakülgse ettevalmistamise järel Suures Oktoobris wõidule wiis ja neile lahkudes paranduseks jättis oma aastakümnete wältel kogutud wõitluseõpetused ja organisatsiooni, mille juhatusel töörahwas ka edaspidi kindlaste wõiduteed wõib käia.

Aasta on möödas kui meist jäädawal lahkus Leenin, ja Wenemaa kommunistlikel parteil (WKP), kui Leenini kollektiivsel, hulkade peadest, hulkade waadetest ja tahetest koos seiswal asemikul, tuli seda juhtivat ülesannet, mida ta sinnamaani täitnud Leenini kindla käe all, nüüd ilma Leenini sügawa ja kaugele ulatawa juhtiwa pilguta täita.

Partei, kes peab olema töölisteklassi juhtiwaks eelwäeks, wõib oma ülesannet ainult sel tingimisel täita, kui hulgad, keda ta juhtima peab, teda ka tõeste usaldawad, tema juhtimist õigeks, tööliste huwidele wastawaks tunnistawad. Leenini kohta olid töölised tihti ütelnud: „Leenin — see on — meie ise!“ See tähendab: nende arusaamise ja äratundmise järele oli Leenin alati kõiki neid tahtmisi ja püüdmisi awaldanud, mida töölised endile kohaseks ja sündsaks, tarwilikuks ja kättepüütawaks pidasid. Leenini püüetes ja nõuetes oli nagu tulepunktis kokku wõetud, ära selgitatud ja puhastatud kõik töölistehulkade püüded ja ihad. Ja et Leenin igal sammul ausalt, kindlaste ja ennastsalgawalt nende püüete ja nõuete eest wälja astus, siis oli töölistehulkade usaldus tema wastu piirita.

Niikaua kui Leenin partei eesotsas seisis, oli loomulik, et ka partei poliitika ja taktika kohta kahtlust ei tõusnud. Leenini lahkumisel tuli aga parteil otsekohe töörahwahulkade ette astuda ja küsida, kas need teda ka edasi tahawad usaldada, tema juhtimise all

edasi wõidelda, seda wõitlust ennast kõigis ta awaldustes õigeks tunnistada. Sest ilma laiade töörahwahulkade usalduseta ja toetuseta ei oleks töörahwarriigis wõimalik ka parteil juhtiwalt paigal seista.

See oli esimene suur katse parteile ja eestkätt ta juhtiwale keskkohale. Ja selle eksami tegi partei läbi suurte tagajärgedega: partei üleskutsel astus ligi weerand miljonit uut töölist parteisse. See oli wastuseks parteile Leenini surmasõnume peale. Töölistehulgad, kes parteid olid usaldanud Leenini juhatusel, andsid talle oma usalduseawalduse ka nüüd. Weel enam; nad ütlesid: Leenini lahkumisega kaswab partei wastutus, kaswawad ta ülesanded, ta raskused suuremaks kui nad olid sinnamaani; kui tahame, et partei nendega rahuloldawalt korda saaks, siis toetagem teda kõige jõuga. Ja selleks, et oma paremat jõudu partei teenistusse anda, parteid kindlustada, tugewamaks, weel elujõulisemaks teha, astusid nad parteisse, selle ridasid paisutades arwuliselt umbes 50% wõrd.

Teine katse samal alal tuli aasta lõpul — Trotski küsimuses. Ja nagu aasta algul töörahwa laiad hulgad, nii seisis nüüd partei enese read kindlasti oma juhtiwa keskkoha ümber, tema juhatusel tagasi tõrjudes katset wõerast, Leenini õpetustest ja juhatustest kõrwale kalduwat waimu parteisse tuua.

Mis nõukogudewõimu edasi arendamisesse puutub, siis seisis partei ülesanne siin selles, et jatkata töörahwa ja talurahwa hulkade wahel sideme loomist ja kindlustamist, see on, nende huwide kokkukõlasse wiimist. Wenemaal, kus kaugelt suurem enamus rahwast ennast põllupidamisest elatab, on loomulik, et walitsus, kes ennast mitte wägiwallaga ei taha ülewal hoida, talurahwa nõudeid peab tähele panema. Ja kuna meil siin poliitilise elu juhtiwalt kohal töörahwas seisab, siis on loomulik, et riigipoliitika juhtimise tähtsam ja raskem ülesanne selles seisab,

et töörahwa ja talurahwa nõudeid wastamisi ühte sulatada, kokkukõlasse wiia, ühe kui teise töörahwa kihi nõudeid wõimalikult täielikult täita, ilma et teise poole huwid selle all kannataks.

Wiiks liiga pikale kui hakkaksime üksikasjaliselt üles arutama, mida nõukoguwalitsus, WKP juhatusal, sellel alal läinud aasta wäljel on ette wõtnud ja teostanud; üleüldiselt tuleb tähendada, et see poliitiline põhimõte, linna ja maa töörahwa huwide kokkukõlasse wiimise püüd, punase joonena kõigist walitsuse sammudest ja ettewõtetest läbi käib. Wõiks ütelda, et õieti ühtki tähtsamat sammu ei ole ette wõetud, ilma et seda ka talurahwa nõuete ja nõudmiste seisukohalt ei oleks läbi kaalutud. Piltlikult ütelda, käib iga nõukoguwalitsuse ettewõte ja kawatus, millel wähegi laiem tähtsus ja ulatus, enne otsustamist talurahwa huwide puhastusest läbi, ja alles siis, kui uus kawatus tõesti talurahwa nõudmistele wastab wõi nende seisukohalt wastuwõetaw on, läheb ta teostamisele.

Tähendame sel alal ainult mõne üksiku, silmapaistwa nähtuse peale. Weel 1924. aasta algul koormas talurahwast nõukoguderubla oma alaliselt ja kiireste langewa kursiga, mille all kõige enam just talurahwas kannatas. Kuna linnarahwas ennast sellega suuremate kahjude eest püüdis kindlustada, et saadawa raha eest kohe tarbeaineid ostis wõi, kui just jatkus üle jääma, siis raha hoiukassasse wiis, kus see kullakursi järele wastu wõeti ja seega kursi langemise all ei kannatanud, oli maarahwal ühe kui teise wõimaluse kasutamise raske. Iga päew aga, kus raha talumehe käes seisis, tõi talle suure kahju, mis üle maa aastas 200 kuni 300 miljoni kuldrublani tõusis, mis tegelikult talurahwalt riigikassasse läks. Muidugi oli see riigile otsekohe kasulik, aga talurahwa seisukord läks selle tagajärjel iga päewaga pahemaks, ja et see ähwardas suurt rahutust talurahwa hulgas sünnitada, siis wiis walitsus kiires korras rahauuenduse läbi — kiiremalt ja waremalt kui ta seda ennem oli ette kawatsenud. Eestkätt

sündis see just talurahwa kasude kaitsmisel, et talurahwast selle suure kaotuse eest kaitsta, mida nõukogurubla langemine endaga kaasa tõi.

Rahauuendusega käsikäes käis kaubahindade korraldamine. Langewa rahakursi juures oli loomulik, et kaubahinna wahe kauba walmistaja juurest kuni tarwitajani õige suureks paisus. Juba kursi wahe üksi ajas kaubahinna seda kõrgemaks, mida pikem see tee oli. Peale selle tahtis aga iga wahelkaupleja ennast kursi langemise wastu kindlustada, et ta hinna ette juba kõrgemaks kruwis kui ta tõesti wõis olla. Selle tagajärjel maksti talurahwa töösaadustest — wiljast, lihast, wõist, linadest jne — külas õige madalat hinda, kuna linnas nad ostjale ikkagi kõrgeks kruwiti; teisest küljest tõusid wabrikusaaduste — riide, saabaste, põllutööriistade jne — hinnad, kuni nad talurahwa kätte jõudsid, pööraselt kõrgeks. Nii ei jõudnud talurahwas õieti midagi oma nõuetest ja tarwetest rahuldada — ei jatkunud raha.

Kindla rahakursi maksmapanekuga algas ka hindade kruwimine ühelt kui teiselt poolt: talurahwa saadustest hakati kõrgemat hinda maksma, kuna wabrikusaaduste hindasid mitmel ja mitmel korral madalamale suruti. Muidugi ei ole sellel alal kaugeltki weel kõik korras, aga see kaupade hulk juba, mida nüüd talurahwas nõuab ja osta jõuab, näitab selgeste, et seisukord wäga ja wäga suurel määral on talurahwa kasuks paranenud. Walitsus aga ajab seda poliitikat järeljätmatait ikka edasi ja tulewad kuud toowad uusi kergendusi talurahwale. Arusaadaw, et selle juures a i n u ü k s i talurahwa nõuete seisukohalt ei saa talitada, waid ka teiste töörahwakihtide nõudmisi tuleb silmas pidada. Kui näituseks wiljast, lihast, linast jne liiga kõrget hinda maksta, siis on loomulik, et ka tööpalgad linnas peaksid tõusma, mis mitte ainult kardetaw ei oleks praegusele rahale, waid ka wabrikusaaduste hinnad kalliks ajaks, mida ju talurahwa nõuete seisukohalt lubada ei tohi. Samuti ei saa wabrikusaaduste hindasid alla teatud piiri suruda, see paneks wabrikud kinni.

Lõpuks ei saa nimetamata jätta ka neid sammusid, mis nõukoguwalitsus nõukoguasutuste korraldamiseks ja parandamiseks, iseäranis maal, on ette wõtnud. Teatawasti olid just maa nõukogud siia maani kõige nõrgemad, just seal tuli kõige rohkem kuritarwitusi, nõukogude õigest teest kõrwale kaldumisi ette. Maal, kuhu nõukoguwalitsuse ja partei juhtiwatel ja järelwalwawatel keskkohtadel raske oli alati ligi pääseda, raske kõike tegewust terawalt silmas pidada, pugesid tihti kõige pahemad ollused, töörahwa wastased, kehwmate talupoegade kurnajad, isegi kaelakohtulised kurjategijad ja endised rahwa rõhujad nõukogudesse ja täidesaate-komiteedesse. Selle all kannatasid jällegi kehwmad talurahwa kihid ja hakkasid nurinat tõstma. Muidugi, mitte hooletuse ja hoolimatuse pärast ei jäänud külas nõukogude korraldamise töö nõrgaks; põhjuseks oli meie üleüldine nõrkus ja suured raskused ja ülesanded kõigil aladel. Nüüd, kui korraldamisetöö teistel aladel sammumult edeneb, wõib partei ka maa — küla- ja wallanõukogude — korralduse peale rohkem rõhku panema hakata, ja hiljutisel nõupidamisel Moskwas ongi sellele tööle laialine alus pandud, tähtsamad põhijooned kindlaks määratud ja tegelikult neid läbi wiima hakatud. Nii et ka sellest küljest juba ligemas tulewikus wilja wõib oodata...

Selle sisemise töö kõrwal, mida partei, nagu eelmistest lühikestestki märkustest näha, järjekindlalt neil radadel edasi arendas, mis Lenin ära märkinud, tuli raskeid katseid läbi elada ka välispoliitikas. Me teame, et meie tööstus ja põllumajandus suurel määral kapitali puuduse pärast kiratseb, et meie sellepärast oma wabrikuid suuremalt käima panna, oma põllumajandust kiiremalt tõsta ei saa, et meil raha ei ole, millega uusi masinaid, tooresainet, paremaid põlluriistu, wäetusaineid jne osta. Oleme katseid teinud wäljamaalt sellekohast laenu saada, kuid siia maani on need katsed nurja läinud, sest meile on alati tingimised ette pandud, mida meil, kui tahame töö- ja talurahwa huwisid silmas pidada, wõimata wastu wõtta. Nii

oli lugu ka möödaläinud aastal, kus selle üle Inglise walitsusega läbirääkimisi peeti. Inglise kapitalistid ja tööerakond, kes kapitalistide abil ja kapitalistide juhatusel walitsuses poliitikat ajas, panid meile tingimised ette, mille wastuwõtmine lahtitulemist meie nõukogusüsteemi põhialustest oleks tähendanud. Meil oli ja on raha hädasti tarwis, ja inglased lubasid raha; kuid nõukoguwalitsus pidas siiski kinni oma põhialustest, jäi kindlalt töörahwa huwide kaitsele ja nii läks ka see katse nurja. Partei oskas ja suutis ka siin, välispoliitikas, mis meil kõige libedam ja kõige ahwatlewam tee oma põhialustelt kõrwale kaldumiseks, ka siin suutis partei kindlaks jääda Lenin radadele ja juhtmõtetele. Ta lükkas tagasi laenupakkumised, et mitte ohwerdada rewolutsiooni wõitustid: kui ei saa muidu, siis rühime edasi oma jõudega, rühime pikkamisi, ronime sammumult, kas wõi küüned werised, pingutame jõudu, nagu seda oleme teinud kogu rewolutsiooni aja, kannatades puudust, nälga, wiletsust, kuid ei anna oma iseseiswust, ei anna nõukogude wõimu kindlmaid kantsisid käest.

Kokkuwõtet tehes kõigest sellest tööst, kõigist neist wõitlustest, mida oleme läbi elanud esimesel aastal ilma Leninita, wõime täie tõearwamisega tunnistada, et meie tema radadelt kõrwale ei ole kaldunud. Meie oleme, wõib olla, eksitusi teinud, oleme oma nõrkuse pärast nii mõnelgi alal raskesti kannatanud, raskeid hoopisid saanud, kuid oleme ikkagi edasi läinud Wenemaa töörahwa walitsuse aluste kindlustamisel, töölisklassi ja talurahwa seisukorra parandamisel, nõukoguriigi tööstuse ja põllumajanduse tõstmisel. Ja ülewaade, mida läinud aastast saame, annab meile kindlustuse, et meie samal sihil edasi töötades, edasi wõideldes, iga aastaga uusi kiwimürakaid laome uue, kommunistilise ühiskonna kantsi müürisse.

Meie juhtsõnaks jäägu sellepärast ka sel kurwal mälestusepäewal: ilma Leninita — Lenin jälgedes! Siis on meie lõpulik ja otsustaw wõit kindel, mitte ainult Nõukogude-Wenemaal, waid terwes ilmas.

H. P.

„9. JAANUAR“

„Werist pühapäswa“ ehk „9. jaanuari“ (1905) nimetatakse pööripäewaks Wenemaa rewolutsioonilises töolisteliikumises. See oli päew, mis oma sündmustega teatud murde tõi töolistehulkade waadestesse, meelesolusse ja arusaamisesse wõitluse edaspidiste wõimaluste kohta. Olgugi et rewolutsioonilistel parteidel ka enne seda juba töolistehulkades teatud mõju ja poolehoid oli, laiemad töörahwa kihid rippusid hingeliselt ikkagi weel wanade arwamiste küljes, mida kirik ja kool, kantsik ja kasarm neile aastakümnete ja -sadade wältel sisse oli tuupinud. Usuti ikka weel seda wana jesuiitlikku muinasjuttu, et tsaar, kui jumalast kroonitud walitseja, kõigi oma alamate huwide eest holitseb ja kõigi wastu ühtewiisi õiglane on, ja kui siiski waestele ülekohtu sünnib, kui neid kurnatakse ja waewatakse, siis on see ainult sellepärast wõimalik, et tsaari ja rahwa wahel rikkad ja ülemad seisawad, kes rahwast oma hädade ja nõudmistega tsaari ligi ei lase; kui aga rahwal korda läheks tsaari enese juure pääseda, siis leiaks ta sealt tingimata õigust.

See „tsaari enese juure peasemine“ oligi „werise pühapäewa“ aluspõhi. Papi Gaponi eeswõttel tahtsid Peterburi töölised sel pühapäewal — 9. jaan. 1905 — hulgani, kõigist linnajagudest ja wabrikutest talwepalee ette kokku tulla, et seal otsekohe, ilma wahe-meesteta, oma nõudmised tsaari enese ette kanda.

Me teame, millega see lõppes: sadanded töölised maksid seda oma lapsikut usku tsaari õiglusesse oma eluga, teised sajad ja tuhanded oma werega. Kuulid aga, millega tsaariwalitsus palujaid töölisi wastu wõttis, purustasid selle usu, purustasid selle muinasjutu wale, millega sinna maani miljonisi oli wägiwalla surwe köidikutes peetud. Töölise silmilt langes pettuse uduwõrk, ja endise lootuse asemel — palwega oma seisukorra parandamist püüda — tekkis nüüd arusaamine, et ainuke tee ja abinõu oma wiletsast olukorrast peasemiseks on —

wäewõimuga selle wägiwalla häwitamine, mis töölisi kurnamise ja ülekohtu wõimuses kinni hoidis,

9. jaanuari sündmused juhtisid tööliste hulka de arusaamise ja meelesolu rahulikkude uuenduste ja paranduste rewolutsiooni teele. Ja selles on „werise pühapäewa“ sündmuste tagajärg ja ajalooline tähtsus.

Eestkäit käib see otsekohe Wenemaa töolisteliikumise kohta; kuiwõrd aga Wenemaa töolisteliikumine käesolewal aastasajal, üleüldse uuemal ajaloojärgul, terve ilma rewolutsiooniliikumise keskpunktiks kujunes, ja kuiwõrd rahwuswahelise läbikäimise süwenemine ja laienemine ka üksikute maade töolisteliikumist üksteisega tihedamalt sidus, sedawõrd ei wõinud Peterburi 9. jaanuari sündmused ka teiste maade liikumisest puutumata mööda minna. Ja kuiwõrd selle päewa sündmused Wenemaa tööliste ette küsimuse seadsid: kas tsaari armu ja uuenduste peale lootes wägiwalla surwe ja kurnamise all känguda wõi — wäewõimuga see wägiwallakord murda, sedawõrd pidi ka teistel maadel see rewolutsiooniwõitluse ja üleüldse töolisteliikumise taktika põhiküsimus päewakorralla kerkima.

Lääne-Eroopa maadel, kes oma kodanliste rewolutsioonide ajajärgu juba kaugele selja taha olid jätnud ja kus ainult kõige wanemad inimesed weel isiklikult selle ajajärgu rewolutsioonilist õhku olid sisse hinganud, kus isegi Pariisi Kommuna wõitlusepäewad aastakümnete unustuse alla olid wajunud, Lääne-Eroopa maadel oli töolisteliikumine, isegi see eelwägi töolisteliikumises, mis Marxi ja Engelsi rewolutsioonilisele õpetusele põhjenes, ajaloolisel aluspinnal, mis seal waheajal oli sūgawaste muutunud, teisele teele nihkunud — ikka kaugemale rewolutsionist, ikka ligemale demokraatlistele uuendusmõistetetele. Õige ja õige laialt wõttis isegi sotsiaaldemokraatlistes parteides, kes endid awalikult ja wormiliselt küll ikkagi weel rewolutsionilisteks nimetasid, arwamine maad, et töolisteklass ka ilma wäewõimu tarwi-

tamata wõib wõimule peaseda ja ühiskonnas uue korra maksma panna: loodeti seda korda minewat riikliste uuenduste teel, mida mõeldi kätte saawat parlamentide kaudu, kus üleüldise walimisõiguse põhjul töörahwas wõib enamuse saada, walitsuse oma kätte wõtta ja töörahwa kasudele kohased seadused maksma panna . . .

Kõige selle järele, mida meie wiimastel aastatel oleme läbi elanud, mida oleme näinud sündiwat neil maadel, kus see kiidetud demokraatia walitseb, ei ole küll tarwis pikemalt seletadagi, kui ekslik ja petlik see waade, see lootus oli. Kuid siis ei olnud töölistehulkadel weel neid õpetundisid, neid raskeid kaotusi ja pettumusi, mida ta wiimasel aastakümnel on pidanud läbi elama; siis ei seadnud ajalugu seda küsimust tegelikult weel mitte terawalt töölisteklassi ette, sest Lääne-Eroopas ei paistnud otsustawa wõitluse silmapilk weel mitte silmapiirile tõusnud olewat, ennem usuti — „hiilgawate“ walimisetaajärgede üle hõisates — liginewat päewa, mil töölisel parlamendis enamuse wõiwad saada ja „rahulikul teel“ ühiskonna ümberloomisele asuda.

Peterburi 9. jaanuari sündmused, mis Wenemaa rewolutsiooni otsekohesed ettekuulutajad olid, panid töölisteliikumise wõitluse taktika põhiküsimuse otsekohe ja möödapeasemata ka Lääne-Eroopa töölisteparteide ette. Wälispidi wäljendus see Roosa Luxemburgi raamat: „Rewolutsioon wõi reform?“ mis otse 9. jaanuari sündmuste mõju all oli kirjutatud ja mõni kuu hiljem trükist ilmus. See oli küsimus, millest töölisteliikumine wastamata mööda ei saanud; see oli küsimus, mis sundis

seisukohta wõtma — nii wõi teisiti. See oli küsimus, mis kindla wahe loi „wee ja wee wahele“ — nende wahele, kes rewolutsiooni, sõjariistus kodusõja paratamata wadjadust tunnistasid ja töölisteliikumist sinna poole juhtima ja ette walmistama hakkasid, ja nende wahel, kes rahulikkude uuenduste kaudu õnnistust lootsid ja sellega demokraatia, kodanlusega kokkuleppimise peale kaldusid. Tõsi, küll, teoorialiselt oli Lääne-Eroopagi neid küsimusi juba enam kui kümmeaastat arutanud (tuttaw rewisjonism), kuid tegelikult, konkreetset, nii ütelda käega katsutawalt pani selle küsimuse ette 9. jaanuar. Ja sellepärast tuleb seda päewa, selle päewa sündmusi terwe ilma töölisteliikumises pöörpäewaks nimetada. Siit peale algas ka Lääne-Eroopas ja teistel kapitalistlistel maadel kiiresti see jagunemisekäik, mis hiljem, 1914. a. kogu sinnamaalse töölisteliikumise nii terawalt kahte leeri jautas: ühte, kuhu jäid need, kes tunnistasid töölisteliikumise rahwuswahelist ühistunnet ja wadjadust wõidelda oma kui wõeraste riikide kurnajate wastu, teise — need, kes ühlnesid „oma“ kodanlusega selleks et teiste maade töörahwast tapma minna — oma kodanluse kasude eest. 9. jaanuar ei olnud seega mitte ainult pöörpäewaks Wenemaa töölisteliikumises waid, sedawõrd kuidas Wenemaa töölisteliikumine üleüldse sihinäitajaks ja eelwäeks oli rahwuswahelises rewolutsiooniliikumises, ka otsustawaks silmapilguks rahwuswahelise töölisteliikumise edaspidise taktika, edaspidise wõitlusepoliitika määramisel. 9. jaanuar oli sissejuhatus, eeskäijaks ja ettekuulutajaks III Internatsionaalile.

H. P.

„Jumal kõrgel, keiser kaugel!“
ohkasiwad orjataadid,
kurtsid kurwad kurnaeided,
ilma inge aimamata,
et see õieti on õnneks,
kui on kaugel karistajad,
eemal irmuwalitsejad.

MÜRGIQJA

1. DETSEMBRI SÜNDMUSTEST¹

Eesti töölisteriikumise ajaloosse jääb 1. detsember kui tööliste wõitluspüha. Kuus aastat tagasi seisid rewolutsioonilised tööliswäed Tallinna all, kodanlus pakkis wäljamaale lippamiseks sumadannisi, töölisklass Tallinnas seisis wõimuwõtmise ees ja — meil ei pruugi seda salata — oma klassi eelwäe salga organisatsioonilise nõrkuse tõttu ei torganud ta parajal ajal oma klassiwaenlasele tääki makku.

1. detsembri tööliste ülestõusu 1924. aastal ei saa kõrwu seada ei oma organisatsioonilise ühtluse, ei oma klassilise iseteadwuse poolest 1918. a. rewolutsioonilise liikumisega. Siis oli igale proletaarlasele iseenesestmõistetaw, et „punaste wõim“ peab tagasi tulema kui seaduslik pärija peale Saksa tööliste wõidu oma kurnajate üle. Ainult sotside kuulmata äraandmise läbi wõis Eesti tõusik töölisteriik punaste wõimu asemele kinkida Soome lihunikudesse pussi ja werekapa wõimu, mis nendesamade sotside abil Eesti tööliste kondimurdjate „demokraatiaks“ muudeti.

Nüüd kuus aastat hiljem olid tingimised põhjalikult muutunud. Eesti töölisklassil oli lühike, kuid äge ja õpetlik organiseerimisetöö käik seljataga ja rida oma klassi organisatsiooni, mille peale ta toetas. Laialistes töörahwa hulkades oli klassiteadwus kaswanud, usk oma jõu ja wõimise sisse oli tõusmas ja isegi raske kaotus ei ole seda usku murdnud, waid kaswatanud. Seda wõib näha igast kodanluse hääletorust, kus hambaid kiristades tunnistatakse, et „üks osa „agentidest“ ikka weel hirwitab“ meie „kangelaste mälestuse üle ja austuse asemele toorust üles näitab“. Sellest on küllalt, et ütelda: Kommu-

nistline Partei wõis eksida üksikute silmapilkude hindamises, kuid üldine seisukorra hindamine walitsewa majandusliste ja poliitiliste wahekordade juures oli õige. Keegi sellest tõsiasiast mööda minna ei saa, kui ta ei taha salata, et 1924. a. kiiresti tõuseb laialistes töörahwa kihtides rewolutsiooniline meeleolu, et hakatakse loodusjõuliselt-otsima



Sm Eduard Kägu

Oli 24 a. wana. I riigikogu liige. Sai ratsa-reserwi juures haawata. Haigemajast läbilastud kopsuga mahalaskmisele wiidud. Teise jutu järele olla politseinik, kes teda haigemajas ära tundis, tema kõri pussiga läbi löiganud.

wäljapääseteed walitsewast olukorrast, et kodanlus majandusliselt ja poliitiliselt pankrotis on ning töörahwa nõudmisi rahuldada ei jõua. Et seisukorra hindamine tõesti õige oli, tunnistab ka kodanlus, kelle ametlik häälekandja („Sõdur“) otsekohe ütleb, et „silmapilk wäljaastumiseks poliitiliselt õieti oli tabatud“.

Lenin kirjutas 1902. a. oma broshüüris „Mis teha“, et „rewolutsiooni ei saa omale sugugi ette kujutada mingi-

¹ Kuna 1. dets. sündmuste üksikasjalise kirjelduse kokkuseadmine wõllaseaduste põrandal pikemat aega nõuab, saame esialgu ainult nende sündmuste üksikuid külgi käsitada, kuna üldilise otsustamise ja hindamise juure alles igakõlge walgustamise ja kaalumise järele wõime tulla. Kui aga inimesi leidub, kes ei tihka oodata E. komm. partei wõllatõmbamisega 1. dets. sündmuste pärast — meie nende kõlksutuse-harjutusi ei takista — otsustawad ju ikka teised, mitte need oma teada torgad. Toim.

suguses ülewaatuslikes wormis, waid mitmes kiiresti waheldawas enam ehk wähem tugewas plahwatuses". 1905. aasta rewolutsioon ei lõppenud tööliste klassi wõiduga; Moskwa tööliste sõjariistus ülestõus detsembris äpardas. Wähemlased ruttasid kohe seletama, et poleks maksnud sõjariista tõsta, et enamlased on awantüüri (õnnemängu) poliitikat ajanud, walmistades ülestõusmisele. Kuid just see asjaolu, et enamlased jõudsid ja julgusid töölistele ning talupoegadele lõpuni rääkida terwet tõde sellest, et ilma sõjariistus ülestõusuta tsaariwalitsust ei kukutata, ja, rääkides seda, tegutsesid nad ka wastawalt — mille tagajärjel töölistes nägid, et enamlased tööliste partei on, et see taktika on õige, et äpardus oli tingitud terwest reast põhjustest, mida kõrwaldada wõib, ja kasutades neid praktilisi õpetundisi wõib järgmise wõitluse lõpuni wiia.

Räägitakse palju ka Eesti tööliste ülestõusmise juures „blankismist“ — „wandeseltsi“ ettewõttest. Paljud oskavad waewalt blankismi wäljaütelda, sellepärast peab arwama, et nad selle tähendusest weel wähem teawad. Eesti tööliste ülestõusust blankismi otsida wõib niisamapalju kui inglite mässust klassiteadwust. Peab silmad kinni pigistama nende objektiwsete tingimiste peale, mis Eestis enne ülestõusu olid ja mis praegugi kestawad. Siis peab täiesti unustama selle laialise agitatsiooni sõjariistus ülestõusu wajadusest, juhatused kuidas waja talitada wõitluste korral jne. Peab lõpuks kriipsu peale tõmbama kogu tööliste liikumisele Eestis, mis sirgejooneliselt on enamline olnud. Ka ükski taktiline wiga, mida partei wõis teha wõitluste juure minemisel wõi nende ettewalmistamisel, ei anna põhjust rääkida blankismist. Muidugi wõib ju tsitaatide wäljanõppimisega „otsusele jõuda“, et tööliste ülestõusmine Tallinnas oli „wandeseltsi“ ettewõte, kuid sellel on enamlise arwustusega samapalju ühist kui püksinõõbil kuldrahaga.

Lenin kirjutas 1905. a. detsembri tööliste ülestõusu õpetundidest, kus ta leidis, et Moskwa tööliste ülestõus on näidanud, et rewolutsioon ei pruugi alati algada demonstratsiooniga wõi

üldstreigiga. Need mõlemad on oma aja ära elanud. Kodanlusel on tarwitada ustawad wäeosad, kes warustatud kõige uuemate häwitamise abinõudega, nende wastu ei suuda ükski rahwahulk panna. Rewolutsiooniline töölisteklass peab oma wõitlussalgad kodanluse wäeosade wastu seadma, peab õppima uulitsawõitluse taktikat — hulgad peawad kohe asuma barrikaadide ehitamisele ja õppima sõjariistadega ümberkäimist. — Kui juba 1905. a. ülestõusmisel niisugust taktikat oli waja tar-



Sm Johannes Maritow

35-aastane. Ühes s. Wakmaniga Tondil autoga kinni wõetud. Maha lastud.

witada, siis on see nüüd — sõjatehnika täiuse silmapilgul, keemia sõja ajajärgul, enam kui tarwilik.

Meie elame kodanlise diktatuuri ajajärgul. Töölisteklassil on wõimata selle diktatuuri wõimu ajal ennast terwena sõjariistu panna. Kui sõjariistadeta mass uulitsale ilmub, siis lüüakse ta kodanlise löögisalkade poolt kohe puruks. Tööliste wõitlussalkade korraldamine on esimene ülesanne igal parteil, kes tahab rewolutsiooniline partei olla. Uulitsawõitluste taktika, tehnika, pealetungimise ja taganemise wiis, sõjatehnika — tööliste wõitlussalgad peawad neid tundma, nende üle täielikult walit-

sema. Wõitluse kiirus, julge pealetungimine, waenlase peajõudude purustamine — see on esimine wõidupant. Teine wõidukindlustus on — massede, kui tagawara jõudude kiire mobiliseerimine. Sideme loomine selleks hulkadega on suurem ülesanne, sest ükski rewolutsioon ja rewolutsioonilised wõitlused ei „arene“ kodanluse diktatuuri all niisuguses tiguikäigus kunagl wõidule; walged salgad lööwad proletariaadi eelwäed puruks, ajawad sõjariistuta hulgad laiali, kui nad ei jõua, ei oska sõjaliselt organiseerida. Sellepärast wõtawad rewolutsioonilised wõitlused nüüd hoopis teise iseloomu kui näit 1917. a., ehk Oktoobri rewolutsioonis, kus alles kolmandal-neljandal päewal masseline liikumine algas. Massed ei alga esimesel ega teisel päewal iseenesest liikuma, ühinewad üksikud, kuid hulkadel on tarwis ülestõusmise asjas weel käärida, enne kui ta kallastest wälja tuleb. See käib mitukorda suurema õigusega niisuguste maade kohta, kus tööliste klass deklasseerunud, tööstusest ainult wäred järele jäänud.

Eesii tööliste ülestõusmine annab selle küsimuse käsitamiseks rikkalikku materjali, mille sõelumine ainult siis tulu wõib tuua, kui see rewolutsioonilise klassi wõitluse tulest tõesti läbi seeditakse, aga mitte ainult lambalikult selle kallal pähe õpitud kõlksusid ei määgita, et aga — e n n a s t laiaks puhuda.

Küsimust tuleks käsitada eestkätt selleks, et näidata, kuidas käesolewates konkreetsetes sotsiaalsetes ja ühiseluistes tingimistes rewolutsiooniwõitlust korraldada. Selles on aga päheõpitud lõkklausetest wähe kasu.

Meie hüüdsõna peab olema: Edasi! Õpi waenlaselt, kuidas tuleb wõidelda; õpi mõõdnud wõitlustest. Eesti tööliste kangelaselik wõitlus kohustab meid selleks.

O. R.

Jaan Tomp

Sms. Jaan Tomp sündis popsi pojana Wiljandi maakonnas, Tuhalaane wallas 1894. aastal. Tema wanemad, kes rasketel renditingimistel olid sunnitud aasta-aastalt ühe hallparuni juurest teise juure rändama, ei jõudnud pojale kuigi suurt haridust anda. Sms. Jaan ei saanud kaudemale Raistu kihelkonnatoolilt, kõit muu tuli tal karmilt elutoolilt õppida. Noorelt peab ta hallparunite juures esite karjaseks, siis talusulaseks oma leiba teenima. Wanemate raske majanduslik seisukord ja hallparunite jõhker surwe pani ta mõtlema ja istutas wihawaenu tema suurepärasesse hinge oma furnajate wastu, ning tegi teda wastuwõitlikult klassi wõitluse ideele.

Enne rewolutsiooni kutsutakse ta sõjawäkke. Wõtab osa ilma sõjast, kus ta oma terwike kantab. Webruarirewolutsioonist peale astub sms. Jaan tööraha klassi wõitluse ridadesse. Lõpetab Tallinnas agitatsiooni kursused, kuid warsti saadetakse ta kui sõdur Haapsalu Eesti polku. Kodanlus tahab Eesti polkusi oma wõinu maksma panemiseks ja kindlustamiseks ära kasutada. Enamlaste partei algab kihutustööd Eesti polkude tööraha poole wõitmiseks. Sms. Jaan, olles roodu ja polgu sõdurite komitees, organiseerib walgefaartlaste ohwitseeri Tõnissoni kottitoppimist ja wahialla wõtmist, jelleksama „kindral“ Tõnissoni, kes kodu sõja ajal Rakweres ja Narwas hulga töölisti ära hukkas ja praegu Pärnu ja Wiljandi maakonnas töölisti „rahustab“. Kuid töörahas oli sel ajal liiga suuremeelne ja „kindral“ raputati kottist wälja.

Raske okupatsioonija saadab ta Wiljandimaal mööda, elades alalise hallparunite surwe ja Saksa okupatsiooni wangilaagriksse saatmise ähwarduse all.

Algab kodu sõda. Sms. Jaan jätkab Eesti walges wäes sõdurite keskel oma rewolutsioonilist tegevust. See töö piirdus aga roodu ja polguga, kus ta teenis ning oli reamehe töö kodanluse ifamaalsete ja ifefeiswuse paljastamiseks. Eesti töölisteklass ei tunnud siis weel oma Jaani.

Koduvõija lõppemisega astub sms Tomp jälle Wiljandimaale ja astub organiseeritud proletarlaste ritta, peab liidu maatöölisteühisuses ügedat võitlust, nõudes järjekindlat klassivõitlust. Ühisuse esitajana võtab osa Wiljandi maakonna töölisteühisuste liidu loomisest maakonna konverentsidel 1920. ja 1921. aastal.

Esimese riigikogu valimistel 1920. aastal seab Wiljandimaa organiseeritud töörahas teda kandidaadiks Tallinna ametiühisuste ja maakonna nõukogu nimekirja.

Aprillis 1921. aastal töölisühisuste ja esituskogude rüüstamisel arreteeritakse teiste 115 hulgas ka sms Jaan Tomp. Wangimajas avaldab sms Jaan Tomp poliitilistel ja nälgastreikidel revolutsioonilist meelekindlust ja vastupidavust võidelda tööraha õiguste eest kuni lõpuni. 115 protsessis tunnustab end kommunistiks. Raagikohus võtab seda arvele ja mõistab teda „kui riigikogu kandidaati, kes osa võttis kommunistlikust kihutuse ja organiseerimise tööst“ tsaariseaduse § 102 põhjal 6 aastaks sunnitööle, kuid arvele võttes Einbundi „demokraatliku“ seletusi ja eeluurimisel 10-kuulist kuniistumise aega, määrab 2 aastaks kahets kuus „parandusmaija“.

Kasvatsoonilise edasikaebtuse peale 27. juunil 1922. aastal määras riigikohus asja unesti läbivaatamisele, mille tagajärjel sms Tomp „õigeks“ mõisteti.

Wangisti wabaneedes tuleb tal kohe kodanluse poolt ära rüüstatud lorikogu kommunistlikku rühma astuda.

Sms Tomp ei olnud küll suur kõnemees, kuid oma klassiteadlikkuse ja taktilise otsustamise võimu tõttu oli ta tööliste liikumises ettetulivate küsimuste praktilises lahendamises osav, ofse meister ning võitis Tallinna proletariaadi hulgas warsti suure lugupidamise ja autoriteedi. Olid need poliitilised eht majanduslikud küsimused wõi mõned wäiksed isiklikud kokkupõrked felttimeeste wahel, ifka küsiti Saanilt nõu ja tema arwanist lueti mõõduandwaks, peaaegu otsustawaks.

Teine üleestimaaline ametiühisuste kongress nov. 1922. a. walib teda oma eesfeisusesse ja Eesti töölisteühisuste üldliidu nõukogusse ja juhatusesse, kus teda Eesti töölisteühisuste üldliidu esimeheks walitakse. Alles nii wastutawal võitlus-

paigal tööraha ühise wäerinna tugewama organisatsiooni eesotjas, täidab sm. Jaan Tomp wäsimata võitlewa proletariaadi poolt tema peale pandud kohustusi.

Õdige selle juures ei ole kuulda ühtki kaeblikku tooni ega wäsimuse awalduft. Neglane, pitaldase kaalumisega ning ettewaatlik oli sms Jaan kõigi küsimuste lahendamisel. Kuid juba otsustatud küsimuste teustamisel võttis ta alati pealetungija seisukohta. Päris järele, juhatas ja õhutas elusewiimisele, milleks rakendas tööle noori ja naistöölisi, wabrikutöölisi ja maata-mehi.

II. riigikogu valimistel on sms Jaan Tomp tööraha ühise wäerinna ülemaailises walimisbüroos ja kaitseb riigikogu walimiste fektkomisjonis tööraha ühise wäerinna esitajana tööraha nimekirju, mida kodanlus igafuguste konksude abil tühistada püüab. Tallinna töölisteorganisatsioonide otsustel märtsis 1923. a. organiseerib Eesti tööraha juhtide sm. Wõdgelmanni, Anweli, Kästafe ja Kreutsi walimiste ülesseadmist, milleks nimetatud felttimeestelt nõusolekut ja allkirju kogub. Kodanlus turfub wihas. Tühistab tööraha ühise wäerinna nimekirjad Tallinnas ja Wiru maakonnas, et Eesti töölisteraiooni jätta ilma walimisewigufeta. Tallinna tööliste organisatsioonid walmistawad Tompi agaral kaasabil protesti walimistele, mis 10.000 häält andis tööraha ühisele wäerinnale.

Teise riigikogusse walitakse sms Jaan Tomp Wiljandimaakonna walimise ringkonnast. Riigikogus astub ta kommunistliku rühma liikmeks ja walitakse tööraha ühise wäerinna rühmade büroo esimeheks. Riigikogu liikmena täidab ta oma kohust mitte kui parlamendi esitaja, waid kui revolutsiooniliste tööliste esitaja, — suurem osa tema tegevusest riigikogus töötamise ajajärgust langeb töö pääle wäljaspool riigikogu — „Töölistekeldris“ ja töölisteorganisatsioonide juhatuses.

Kuid kohe peale teise riigikogu walimisi, ühenduses sms Jaan Kreutsi tapmisega, algab kodanlus uut protsessi sms Jaan Tompi ja terve rea noorkommunistide wastu. Kuid enne kui kodanlus seda potsessi alustada sai, oli ta enesekaitseks sunnitud uuele rüüstamisele minema järjest tugewnera tööraha ühise wäerinna wastu,

kes ennaft otustatawaks wõitluselks kodanlusega ette valmistab.

21. jaanuaril 1924. aastal „Tööliskeltdridis“ Tallinna töölise organisatsioonide esitajate koosolekul ühes teiste tööraha ühise wäerinna tegelaste ja riigilogu rühma liigetega arreteeritakse ka sms Jaan Tomp. Algab 149 suurprotsessi wabariisimine, kuid juba 22—23. webruaril algab kaagikohus sms Tompi üle teistkordset kohtu kometimängu. Sel protsessil peab sms Tomp end kindla klassiteabliku töölisena ülewal. Tema kõne kohtus on waluksaks piitsaks kodanlusele, mis kelmide walitsuse käsikuid armuta paljastab.

Suba siis awalbas sms Tomp selgelt neid mõtteid kodanluse kohtu kometimängust. Ütles julgelt neile käsikutele näkku proletaarlase seisukoha kodanlise kaagikohtu asjus. Ta mõisteti 8 aastaks sunnitööle.

Nüüd, kolmandal kaagikohtu kometimängul, kui temalt küsiti, kas ta end süüdi tunnistab, wastas ta:

„Kodanliste kelmide klassikohtu ees ei tunništa ma ennaft süüdi . . .“

Ta wiiafse kohtusaalist wälja. Kohus läheb nõupidamisele ja otustab teda kohtu haawamise pärast sõjawäljakohtu kätte anda. Sõjawäljakohus mõistab sms Jaan Tompi surma „kohtu“ haawamise pärast. Rahe luuni pärast kinnitab sõjamineister kohtuotsuse ja ööl wastu 13. novembrit wiiafse kohtuotsus täide . . .

Sms Tompi ei ole enam. Tappa töölisesteesitajat kohtu haawamise pärast, mille eest harilikult tsaari kohus mõne kuu karistusega leppis — niisuguse jõledusega ei ole XX aastasajal ükski kodanluse demokraatia ega isegi tsaarivalitsus toime saanud. Me tunneme sarnaseid otusid ainult tumedamast inkwiisitsiooniajast.

Eesti kodanluse katjub nende tapatöödega oma jalgealust kindlustada, kuid tegelikult kiirendab ta ainult revolutsiooni käiku. 1. detj. pääses ta üle noa tera — järgmine hoop tööraha poolt tabab teda surmawalt. Ja see saab ka kättemaksuaks sms Jaan Tompi mõrtsukalise tapmise eest.

S. Keefen

Üks demokraatia moodsam kaitse- ja kaagiseadus

Mida terawamaks läheb klassiwõitlus, mida ligemale jõuab wõitluse otsustaw tund, seda enam ülistab sotsiaaldemokraatia kodanluse demokraatiat ja astub selle demokraatia kaitseks wälja.

Kodanluse demokraatia on aga oma ia äraelanud. Me ei salga, ta tegi ajalooliselt kasulikku tööd, kui päewakorras seisis töölise hulkade kaswamine ja ettewalmistamine selle kodanluse demokraatia piirides.

Kuid kõige demokraatlisemgi kodanluse wabariik ei ole olnud ja ei wõinud ega wõi olla muud midagi, kui kapitali masin tööraha allasurumiseks, kui kapitaliwõimu poliitiline sõjariist, kodanluse diktatuur. Demokraatlik kodanline wabariik lubas wõimu enamusele, kuulutas ta wälja, kuid kunagi ei wõi ta seda tegelikult maksta panna nii kaua kui maa ja walmistuseabinõud eramanduseks on.

„Wabadus“ kodanluse demokraatlikes wabariigis oli ja on tegelikult

rikaste wabadus. Proletaarlased ja kehwad talupojad wõisid ja pidid kasutama teda oma jõudude ettewalmistamiseks ja kodanluse demokraatia kõrwaldamiseks.

Eestis „sirgub“ see kodanluse demokraatia peale 1. detsembri sündmusi lopsakalt pussi ja walge terrori abil. Sotside Martna, Piiskari ja nende kamba ühinemist Strandmanni ja Jaan Tõnisoni kaudu Laidoneri ja Pätsi timukate ja „Rahumäe polgu“ organiseerijatega teostatakse tegelikult ülemkaagikohtuniku Palwadre „õigusmõiste“ järele, mis pidawat andma taaruwale ja lagunewale kodanluse demokraatia wägiwallawalitsusele elurammu tuhandate kodunewate töölise surnukehade üdist ja werest.

Tuhandate töölise, maatameeste ja kehwade talupoegade wangistamisega püütakse luua kodurahu. Sulutakse tööraha partei, töölise ühisused ja kuulutatakse linnupriiks kõik „demokraat-

liselt" walitud töörahwa esitajad riigikogus, linna, maakonna ja walla omawalitsustes. Mis sest, et tööline, popsnik, waene asunik, ametnik, kalamees, soldat ja madrus ilma esituseta jääb. See on „riigi (kodanluse) puutumatuks ja kodanikkude (loe riigiwaraste, sahkerdajate jne) julgeolekuks tarwilik“. See on kodanlusele sahkerdamise, rahwaranduse laastamise ja töörahwa kurnamise õiguste kaitseks tarwilik. See on tarwilik töörahwa allasurumiseks ja

Selle seadusega:
„keelatakse ära kõik organisatsioonid, ühingud, seltsid ja nende liidud, kes (kommunistliku) Internatsionaali alustel seistes, selle põhimõtteid teostada püüawad, kes Eesti iseseiswust ja tema põhiseadust ei tunnista ning seda wägivaldselt kukutada püüawad, eriti, kes mõnda osa wabariigi maaalast ära tahtwad lahutada. Ka riigikogus ning omawalitsuse esitus-



Sm Wladimir Kangur

II riigikogu liige. Mõisteti 149-protsessis eluksajaks
sunnitööle,

tema wägistamiseks. Mis sest, et töörahwas „seaduslikkudest õigustest“, mis põhiseadusega talle „kindlustatud“, ilma jääb. Kodanluse riigi „riippumatus“ ja julgeolek nõuab aga, et kodanlusele (riigiwarastele, sahkerdajatele ja timukatele) elamise õigus ja kodurahu — töörahwale aga kaak ja wangimaja kindlustatud oleks ja sellepärast teeb kodanlus uut seadust.

kogudes on sarnased rühmad keelatud.“

„Waba Maa“ seletab, et „teine osa seaduse eelnõust annab uue nuhtluseseaduse §§ 100 ja 102 jauks Eesti oludele ja põhiseadusele wastawa sisu, mis nende paragrahwide käsitamise selgele ning ajakohasele alusele seab. Osawõtjaid mässust riigikorra kukuta-

miseks karistatakse surmanuhtlusega, selleks ettevalmistajaid — kuni viieteistkümneaastase sunnitööga. Kõiki, kes vägiwaldselt riigikorra kukutamiseks, samuti ka Kommunistliku Internatsionaali põhimõtete elussewiimiseks ühinewad, karistatakse sunnitööga mitte üle 10 aasta.“

Ilus oled isamaa ja igawene iseisewis, kui sinu wägew ja suuremeelne walitsus seab üles wõllad Tallinnast Pärnuni, Peipsi järwest kuni Wirtsu wäinani ja Pühajärwest Munamäeni ja jätab töölise, waese talumehe ja asuniku, popsi ja maatamehe, ametniku, kalamehe, soldati ja madruse ilma walimise-, sõna-, ühinemise- jne wabaduseta, ära keelab oma huwide eest wõitlemise — klassiwõitluse ning karistab Kommunistliku Internatsionaali põhimõtete elussewiimiseks ühinejaid sunnitöö ja surmanuhtlusega.

Mis see tähendab? See tähendab, et Eesti töörahwas wõib ainult kodanluse kolmandasse parteisse — sotside

ja isesotside internatsionaali kuuluda, kes ainult „oma noorusrumaluste“ ja sotsialistlikkude sõnakõlksude poolest Pätsi ja Laidoneri parteist lahku läheb, kuid tegelikult ammu juba on läbi käinud timukate kursused (mõtletellat-Ast-Köstner-Ostra Isborski peale!) ja kodanluse timukateriigile pika rida administratoriisi ja kõieseebitajaid annud.

Wahwad timukate teenrid, kes töörahwa weristamise ja piinamise kunstis Laidonerile ja Pätsile iga kella aeg kümme silma wõiwad ette anda.

Klassiwõitlust teie seisma panna ei suuda, nagu seda ei suutnud Wene tsaar oma kindralkuberneridega ja sandarmitega, keda nüüd „demokraadid“ weretöodes üle trumpawad. Olles kodanlusele sandarmiteks ja adwokaatideks, tema weretööde ja wägiwalla wiigileheks, sattute loomulikult ühes temaga proletariaadi raudse rewolutsioonilua alla, mis teid wälja kasib demokraatlistest esituskogudest ja häwitab ühes kodanlusega. J. R.

TROTSKISMUS JA LEENINISMUS

II

„OKTOOBER“

Oktoobrirewolutsioon walmines kõige selle tagajärjel, mis sündis enne oktoobert. Weebruarirewolutsioon, maailmasõda, enamlaste wõitlus vähemlastega ja tsaariga, 1905. a. rewolutsioon jne — kõik need sündmused olid teetasaandajaks oktoobrirewolutsioonile. 1917. aastat ei saa lahutada muust ajajärgust. Kommunistline Partei wiis proletaarilise rewolutsiooni edukalt wõidule eriti just sellepärast, et ta end eelmiste aastate jooksul (1903. a. peale) oli puhtaks hoidnud igasugustest wäikekodanlistest, anarhistlistest ja muudest mõjudest.

Nii õpetas s. Lenin. Nii õpetab ka töörahwapartei.

Trotski oma kirjatükis „Oktoobri õpetunnid“ ütleb aga: parteil tuleb eestkätt tundma õppida just oktoobrirewolutsiooni. Kõik muu olla kõrwalise täht-

susega. Trotski arwab, et waja on igal komparteil, igal rewolutsionääril oktoobrirewolutsiooni käiku tundma õppida — see olla kõige parem rewolutsioonilikkuse mõedupuu. Trotski tahab jagada Wenemaa töörahwa rewolutsioonilist liikumist kahte ajajärku: oktoobrieline ja oktoobriaegne, kusjuures esimene ajajärk tähtsusetu on ja ainult teine tähtis.

Lenin ütles kunagi, et rewolutsionäärriks on siis wäga kerge olla, kui rewolutsioon juba puhkenud on ja leegib. Oktoobris olid rewolutsionäärriks ka paljud niisugused, kel enne seda tsaari ajal rewolutsioonist mitte üksi õige aim ei puutunud, waid kes ka otsekohesed töörahwa wastased olid. Sellepärast ongi tähtis just see aeg klassiwõitluse arenemises, kus rewolutsionäärriks ainult need olid, kes töölisteklassi huwide eest, ideede eest, elu eest, kummunismuse eest wõitlesid. Seda wiimast ajajärku

aga tahab Trotski eitada, wõi ta tähtsust kaugele tahaseina suruda.

Edasi püüab s. Trotski mitmesuguste märkustega näidata, nagu oleks oktoobrirewolutsiooniküsimuses, just wõimuhaaramise küsimuses, partei keskkomitees täielised lahkumineked olnud: k.k. olla olnud „lõhkikistud“ riast lahkuminekutest ja ainult Lenini mõju peastnud rewolutsiooni; sellejuures (pange tähele) asunud Lenin Trotski seisupaigale.

Kõige selle alusel tekkisgi wiimase aja teraw ja äge waielus s. Trotski wastu. Trotski püüab ju partei ajalugu arwata ainult oktoobrirewolutsioonist peale ja see rewolutsioon olla eeskätt just Trotski poolt „ette aimatud“. Trotski raamatu märkuste autor s. Lentsner näitab mitu ja mitu korda, nagu oleks s. Trotski wäga paljudes ja ülitähtsates küsimustes juba waremalt seisukohal asunud, mis Lenini seisukohaga sarnane wõi üks oli. See ongi see püüe s. Lenini õpetust ja tegewust rewideerida, s. Trotski püüe leninismuse asemele trotskismust istutada.

Sm Trotski moonutab sündmusi. Oktoobrirewolutsiooni puhul ja selle eel partei k.k.s mingisuguseid lõhesid ei olnud. Partei jäi alati ja igakord kindlale enamluse seisukohale, poliitikale, taktikale, sellele leninismusele, mis parteis algas 1903. aastast peale. S. Trotski paljude ja paljude kaudsete ja keeruliste „märkuste“ põhjal aga paistab, nagu poleks ühtlast parteid peaaegu olnudgi, waid oli Lenin ja oli Trotski, kes oma Ameerikast kirjutatud

kirjades just neid rewolutsioonilise s.-d. tegewuse põhijooni isegi peensusteni kindlaks määras, mida ka Lenin arendas. Niisuguste keerdkäikudega tüürib s. Trotski leninismuse parandamisele, rewideerimisele.

Sm Trotski astus enamlaste parteisse alles 1917. a. peale juulipäiwi. Kui sm Trotski õpetuse järele tervele leninismusele, mis oli enne oktoobert, kriipsu peale tõmbame ja sellejuures silmas peame, et Trotski alati olla s.-d. jõudude ühinemise poolt olnud, ja et enamlaste partei (õieti ainult Lenin, Trotski arwates) Trotskiga oktoobris ühele ja samale seisupaigale asusid, siis saamegi pildi, mille järele paistab, nagu oleks Trotski see õige leninist, wõi nagu oleks leninismus õigele seisukohale alles siis asunud, kui s. Trotski enamlastega tegewust algas, ehk — kui enamlaste partei Trotski järele läks.

Tööraha partei niisugust ajaloo moonutamist ei wõi lubada. Proletaariline rewolutsioon wõitis just sellepärast, et leninismus oli 1903. a. peale enamlaste partei igasugustes wõitlustes, ägedates lahingutes ja waielustes, lahkuminekutes jne üles kaswanud, kui kindel ühemeelne partei (s. Trotski peab seda ringiks, „кружковщина“). Seda arenemist eitada ei wõi. Lenini tähtsust vähendada ei saa. Leninismust remonteerida — on proletariaadi õpetuse wõltsimine. Kommunistiline partei peab ka edaspidi kommunistlikeks jääma. Sellepärast peab trotskismuse wastu otsustawalt wälja astuma.

R. W.

Teated Eesti maalt

Parun uueste pükis

Wirumaal on Wanamoisa endine omanik Hans v. Brevern oma üleleitudud mõisast üfjitud paremad wäikekohad uueste oma kätte kogunud ja ühte liitnud. Praegu on tema käes juba rohkem kui pool mõisjat.

Tallinn pankrotis

Spekulantide walitus wähendas rüaste tulumaksu normi. Selle tõttu on Tallinna linna sissetulekud 42 miljoni marga wõrra wähenenud. Linnawalitus nurub rahaministri toetust, 75—80 miljoni margalist puudujääki

ei mõisteta kuidagi katta. Kui riik toetust ei anna, olewat linnawalitus summitud sulguma linna haigemajad, kess- ja kutseskoolid ning lõpetama tänavate, puisteede, kanalisatsioonide jne korrashooldmise.

Tallinna linnateenijad nõuawad palgakõrgendust

Linnateenijad nõuawad linnawalitsuselt, et neid riigiteenijatega palga poolest ühewäärilisel hinnataks. Nõudmise täitmine nõuaks linnawalitsuselt 5—6 miljoni marla. Seda muidugi ei ole, sellepärast mattis linnawalitus nõudmise rahaasjanduse komisjoni.

Tööpuudus Tallinnas

Umetlikkude tööbörse andmete järele on Tallinnas 1605 töblist tööbörsele töötä, kuna jeni ainult 1215 töblisele hädatööd on suudetud muretseda.

Wäljarändamise hoog Gestis kaswab

„Waba Maa“ teatab, et detf.-kuul Ameerikasje 60 perekonda wälja rännanud. Si olewat ette näha, et wälja rändamine wäheneks. Ka Austraaliasje on läinud kuul paljud wälja rännanud. Kuipalju teistesjes riikidesje ja „teise ilma“ rändasid, jeda ei welda.

Timukate heaks — erimaks

Jasfhistid loomad omale Gestis ihukaitsewäge — kaitseleidu näol. Kuna rifaste kelmide kausafjuud ifegi jeks ifestarbeks kinni jääwad ja wabatahtlikud ametufjed wähefifje toowad, fuis nõutafje fundusliku malfju fifejeadumifst kaitseleidu ülewalpüdamise kulude kattes, milleks tarwis minewat mitte wähen kui 200 miljoni marka.

Parunitele taju

Maaseadufega määrandati 2 145 541 tiinu mõisamaid. Tajuufifimuse jättis seadus „labrifeks“, — fuis ei juletud jeda weel awalikult nõuda.

Nüüd on ministritewaheline komisjon ajutatud, kes taju wäljaarwamise kallal töötab. „Waba Maa“ teatel tulewat parunitefe taju maksta 7,5 miljardi Gestis marka ehk 40 miljoni kuldrubla. Selleks on fuis „wabadufe“-fjõda peetud, jee ongi „demontraatia“!

Pätfi kamba pankrott

Tallinnas jäi suuremate rahameeste Pätis, Laidoneri ja R^o U.-S. Silwa lauawabrik määramata ajaks seisma. Wift et ole fuis riigifkasafst midagi enam pumbata.

Kooliõpilased kistafje kaitseleitu

Roorproletaarlaste ühingu aeg keelati kooliõpilastel ära poliitilistest organifatsioonidest oja wõtta, et neid töblislikumifst eemal hoida. Nüüd on haridusnõukogu otjustanud lubaba õpilastele kaitseleidu tegewusest oja wõtta. Jasfhistid — jee on teine tubatas.

Kaitseleidule 15 miljoni

Räesolewa aasta eelarwe korras nõutafje kaitseleidu ülewalpüdamifeks, 15 miljoni marka. Järgmistel aastatel lamafsetafje nõuda 25—30 miljoni marka, jee on muidugi „alguš“. Jäme ots tuleb weel.

10 000 kaitseleitlast?

Kaitseleidu abiuilem Raretei seletanud aja- kirjaniikudele, et kaitseleitu juba ligi 10 000 meest olla koondatud. Toetussummasid olewat wabatahtliste annetustena kokku tulnud 3—4 miljoni marka. Eks iga kwer kergita oma jaba.

Nagu juured ees...

Järwamaa Käru walla tarwitajateühifuse ärijuht mõtnud talumeeeste weskitega pangast 300 000 marka ja lõõnud läbi. — Kelm mõeti wahi alla, jesi ta pole ei ministter ega kaitseleidu „nina“. Mis suurtele lubatud, jee mõib wälfje auku wita.

Riigiwargad jännis

„Riigiteatajas“ awaldati kurikuulsa aktfiahifuse „Alkanta“ puudufjäl, mis 116 miljoni marka wälja teeb. Aktfiahifuse eesotjas on suuremad riigiwargad: end. teedeministter Jpsberg ja end. põllutööbministter Raamot.

Nii „edeneb“ Gestis!

Siindmustif Walges-Gestis

Et lugeja pildi jaaks tähtsamate siindmuste järjekorralifesest käigufst Walges-Gestis, toome neel andmed walgetest allikatest — kalendri järjekorras, nagu teade ilmus. Esimeses ülewaates tuleb algada kaugemalt — 1. detf. siindmustest. Kuna walge terror Gestis oma koledufst ilma ees warjata püüab ja selleks ajalehti kõige suurena ettewaatusjega puhastatafje, fuis on loomulik, et teated ainult wällefst oja sellest kõnelewad, mis tööpoolest sünnib.

1. detf. 1924. a. Tallinna töörahwa üles- töusmine, mis tuntud Inglise ordurüütli Laidoneri juhatusel maha surutafje. Algab meeletu töörahwa tapmine. Walged wer- koerad, kartes rahwa wiha, warjawad oma ohwritte arwu ja nimefid.

2. detf. Sõjawäljakohus 20 inimest maha lastiud.

3. detf. Narwas arreteeritud 6 in., nende- st 2 fjõdurit. Wangistatute arw Tallinnas ulatab 100-ni; nimedest on teada: lenbur Päiw, Wilhelm Kobach, Estam. Lahingus olla jurma jaanud Gotfried Sirkel, põgenemifsel tapetud sm L.

4. detf. Sõjawäljakohu otjusel tapetud 7 in.; arreteeritud olla 180 ümber. Nimeatafje: Aleksander Domingas, Joosep Kaubfepp. Sm Kägu'l walgete poolt haigemajas kwi maha löigatud. Lahingus olla langenuid Wiktor Schwalbenberg, Priidif Dodi, Johannes Weitmann, Aleksander Arbon. Tapetufst nime- tatafje Kobachi. Walged toimetafid Narwas ja Petserimaal promofatfioonilifst lasteharjutfi.

2. detf. wangistati Wõrus sm Leonhard Trafs, kes 4. detf. tapeti.

5. detf. Sõjawäljakohus tapnud 6; wangistatuid üle 200, nende hulgas sm Wakmani 2 wenda, Aleksander Glb ja Hermann Mooses; lennuwäest on sõjaw. tohtu kätte antud Ed. Soowa, Aleksander Bergmann, Johannes Wälfi, Julius Roff, Jaan Rütt.

1. detf. ehmatufe tagajärjel jäi, „riigiwanem“ dr Mel närwifaigeks.

Soomusrongi ohwitser Org lastis enese maha.

6. detf. 9-tunnifise kangelaselikuf wastu- paneku järele langefid Nehatus sm Arnold

Sommerling ja Gustaw Tups ja 2 sm, leda walged nuusturid Allisfooks ja Kruglikowiks nimetatud. Tapeti „passiivsus“ (mitte-wastupaneku) eest lennuwäe ohwitserid Hermann Kaudsepp ja Sigfried Fleischer. Wangistatud on Mets, Gleejer ja Wits.

Kuni 5. detf. on timukatewalitsus oma „truuult alamalt“ ülestõusmise mahasurumise eest terwelt — 3 (loe: k o l m) õnnesoowitegrammi saanud.

7. detf. Töölisteliikumine Gesti tunnistas talle wäljaspoole seadust. Läbiotsimine töölistemajas. Keelatakse ära läheneda wahipostidele lähemale kui 15 sammu, millega sulutakse läbitäit suremal jaol Tallinna uulitajateft.

Tupsi naine ühes 13-a. tütreaga antakse sõjawäljakohu alla.

Terwe nuhtluse kari ja kogu timukate lamp mõistatatakse hõõpüemad läbi, kas Nephatus tapetud Kruglikow mitte Jaan Anwelt ei ole. See rõem oli aga liig warajane.

Inglise lordid termitawad Gesti fashhista. Reupidamine kaitseleidu loomise asjus.

Hiu-Käädla kaleriwabrik pannakse seisma. Tarti põllutööriistade wabrik „Legur“ töötab 3 päewa kahes nädalas.

8. detf. 6. detf. oli lahing Tallinnas Riitenlammi uul. nr 50, lojamehe Joh. Kakkeldt juures, kus 3 sm surma sai, Kakkeldt enese üle üles poos ja ta naine wangistati.

Aegwiidu jaama lähedal turbarabas tabati kuniis 6 wastuhallajat.

9. detf. Katusepapi uul. 13, krt 11 Tallinnas wangistati korteri peremees.

10. detf. Staabi päewakäsu järele antakse kuulujuttude laialilaotajaid sõjawäljakohu kätte.

„Baba Maa“ promotseerib „Dobrofloti“ töölist.

Witumaal 3. ringkonnas paljudele asunikudele rendilepingud üles tõlud.

11. detf. Harju maakonnawalitsus antakse kelmuste eest kohtu kätte.

2840 riigiteenijat wistatakse uulitsale.

Kiigi 1925. aasta eelarwe kokku seatud 240 miljoni marga puudujäägiga.

Betseris mõisteti Gsim Kriwoqasow 6 a. sunnitööle — „jalakuulajatele kaasaaitamise“ eest.

Õdur Karl Tralla mõisteti 6 a. sunnitööle: teda „kahlustatakse“, et ta kommunistidele sõjariistu olewat toimetanud.

12. detf. Gesti fashhistiid paluwad Inglise laewastikku Tallinna.

Rahwa wangistamisesse luisatakse, et riigikassas meel 2 miljoni 883 tuh. rubla kulda olewat.

„Ede“ toimetaja sm Artur Saakson mõisteti 2 kuus wangi.

Tallinnas jääb majaomanikkudeseftsi hääletaridja „Majaomanik“ — osawõtjate puudusel hant.

13. detf. Tallinna politseiüleml Saar tangandatakse ametist, sest et ta 1. detf. kommunistidele wastu ei pannud, waid ennast nende teenistusesse palkus.

Kapten Heinrich Liibus — alandatakse reameheteft — samal põhjusel.

P. A. Ühisriikide saadik tuli Tallinna oma hoolakuseid — Gesti fashhiste — rewideerima.

14. detf. Materi keemiawabrik jäetakse 20. detf. seisma.

Sm Willalase ja Kääri wangistamises toomad walged lehed teateid — Inglise aja kirjanduse järele.

Saaksoni „walitus“ astub ametisse.

„Sifeminister“ seab sisse wangilaagrid „kahlaste“ jaoks — kuni maalt wäljajaatmiseni. Esimehed „kahlaste“: S. Waldmann, G. Waher, G. Dreimann, G. Sandström, G. Rewa, G. Labe, W. Andrejew, G. Eberd, G. Weikem, Kuusi.

Muht Mantsoni mahabõbbimise süüdistatakse peale Wana-Kariste wallawancma Mafsimi weel teisi selle walla nõukogu liikmeid, kes selles „süüdi“, et nad Mafsimi abikaasale abiraha määrasid. Neid wangistatakse.

Walged pantistid ülemiste järwe 1 miljoni kuldrubla eest inglastele.

18. detf. „Riigiwancma“ adjutant Schönberg alandatakse reameheteft, sest et ta 1. detf. aluspesu woel plehtu panti ja „riigiwancma“ „taatusse hoolaks“ jättis.

19. detf. Kaitseleidu põhikirja finnitamine.

Sm Jakob Waffer wangistatud.

Järjefordsed wargused: postiametnik Gahermann 2 miljoni ja „riigi“ podratshil Wdt 1 miljoni Gesti marka üle tõnnud, tööliste palgad muidugi maksmata.

20. detf. 18. sept. põles maha raudteetehaste „uus depoo“, mida jällegi tööliste süüks aetakse. Wangistatud hull töölisti, leda kommunistimuses kahlustatakse.

Kroonmaha wabrik Tallinnas pannakse seisma.

21. detf. 150 tööliste perekonda, kes Runda wabriku seismapanekuga tööta jäid, rändab wälja; oja neist minna Austraaliasse.

Sm A. Hendrikson, Simonlatser ja Promis wangistatakse.

Inglise tööberatonna liige fl G. Lawrence jõuab Tallinna, et koha peal walge terroriga tutwuneda.

Sm „riigiwancm“ Afel puistab Gesti põrmu jalgelt ja sõidab wälja.

Karistatakse hull politseiametnikka, kes 1. detf. kommunistidele wastu ei pannud.

23. detf. Korvatakse päewakäsku, et kuulujuttude laialilaotajad sõjawäljakohu kätte antakse.

Wenakased Rastid keilas wangistatud.

Baltiski linnawalitsuses kelmused ilmsiks tulnud.

24. detf. Piimaühijuse esimees 400 tubat Gesti marka „sisse wehkinud“ (uus Gesti wargepostiteftona).

Uwaldatakse Gesti sotside kiri 2. Internatsionaalile, milles nad täielikult walgefaartliste timukate tegemust toetamad.

Räpina paberwabrik „kafu“ wõi kahju püüdmisel maha põletatud.

30. detf. Tallinnas jääb uuest aastast palju ärruumisi tühjaks majanduslise panroti tagajärjel.

A R U A N N E

Eestimaa Kommunistilise Partei heaks on saadud 1924. a. detsembrikuus:

„Stenka Raasini“ õllewabriku töölislert 6 rbl 80 kop., „Sowetskaja Swesdaa“ wabriku töölislert 3 rbl, Rõkkowa „Estokommuunalt“ 25 rbl, sms Kotkase kaudu 6 rbl 80 kop., sms Markilt Eesti Kirjastuseühisuse kaudu 5 rbl, Laamanilt ja Preisbergilt 2 rbl, Egoorowi wabrikust 3 rbl, EKP heaks 15. XI toimepandud pidust weel 40 rbl, Bungartilt 1 rbl, Pollerilt 2 rbl, „Edasi“ kaastöölislert 9 rbl 25 kop., Kingissepat 26 rbl, Leinerilt 50 kop., Paewerlt 50 kop.

Annetused EKP-le edasisaamiseks seltsimeheliku tänuga wastu wõtnud

EKP Wenemaa esitus

Parandused

„Klassiwoitluse“ 48. nrs s. Sommerlingi eluloos, 15. lk 1. w. 6. r. ül., on üeldud: Kingissepa wallas. Peab olema: Kingissepa kreisis, Wruuda wallas.

Selsamal leheküljel 2. w. 24 r. alt peab „ehed“ as. olema: mehed.

„Klassiwoitluse“ 45. nrs Saaremaa rewolutsiooni kirjelduses, lk 10—14, tulewad järgmised nimed parandada: Liiwandu as. Lümandu, Konn'id as. Kann'id, Espol as. Espal, Rants as. Rauts, Muhu, Saare as. Muhu-Suure, La-wola as. Lewola, Weldenbergi as. Wildenbergi, Tomberg as. Tornberg, Roswakülaas. Raswaküla, Rossolk as. Rossalk, Kapsu-Andres as. Kopsu-Andres, Kullimaale as. Kullimäele. — Nii suur nimedewõltsimine juhtus nõnda, et autori pliiat-siga kirjutatud käsikiri, mis küllalt selge ei olnud, wäljaspool toimetust masinaga ümber kirjutati, kus siinnimetatud wiad sisse tehti.

Kirjasaatjatele

Kirjutage nimed iseäranis selgelt. Käsi-kirjad kirjutage tindiga ehk alwemal korral musta pliiatsiga (n. Johann Faber nr 2), mitte ilmasgi aga keemialise nn. „tindipliiat-siga“, mis oma sinial-wärwi pärast raske lugeda on ja trükikotta ei kõlba anda, ja lühikese aja pärast walguse käes päris ära kustub. Ära kustub tindipliiatsi kiri ajajooksul ka siis, kui ta märjaks kastes tindikirjakujuliseks tehakse.

Kommunistilise Internatsionaali Eesti sektsiooni wäljaanne. Wastutaw toimetaja H. P ö ö g e l m a n n

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ТРЕСТ
ЛЕНИНГРАДСКИХ ЗАВОДОВ МАССОВОГО ПРОИЗВОДСТВА

„ТРЕМАСС“

ПРАВЛЕНИЕ В ЛЕНИНГРАДЕ, ул. Желябова, д. № 19,
Телефоны: №№ 150-07, 166-09, 173-69, 590-99, 591-00, 575-23.

ОБЪЕДИНЯЮЩИЙ ЗАВОДЫ: 1) Механический Штамповочный (бывш. Промет), 2) „Гидравлика“ (б. Зигель), 3) Медно-Котельный Механический „Часовой Революции“ (б. Оуф и „Эдуард“), 4) Лопатно-Вило-прокатный „Друг Крестьянина“ (б. Шпигель) и 5) Проволочно-Гвоздильный „Красный Гвоздильник“ (б. Дюмо).

ПРОИЗВОДИТ И ПРОДАЕТ:

ПРОВОЛОКУ ЖЕЛЕЗНУЮ и СТАЛЬНУЮ всех размеров, ТРОССЫ СТАЛЬНЫЕ, УПАКОВОЧНОЕ (кипное) ЖЕЛЕЗО, ГВОЗДИ проволочные, БОЛТЫ, ГАЙКИ, КОСТЫЛИ, ЗАКЛЕПКИ, ШУРУПЫ, ПАРО- и ВОДОПРОВОДНАЯ БРОНЗОВАЯ АРМАТУРА, ВИЛЫ и ЛОПАТЫ РАЗНЫЕ, ТОПОРЫ и КОЛУНЫ, КИПЯТИЛЬНИКИ СИСТЕМЫ „БОРЮ“, БЕЗОПАСНУЮ ОТ ВЗРЫВА ПОСУДУ для ЛЕГКО-ВОСПЛАМЕНЯЮЩИХСЯ жидкостей, ОГНЕТУШИТЕЛЕЙ, ВСЕВОЗМОЖНЫЙ ПРОТИВОПОЖАРНЫЙ ИНВЕНТАРЬ, СТОЛОВЫЕ ПРИБОРЫ (ножи, вилки, ложки).

ОПТОВО-РОЗНИЧНЫЙ СКЛАД В ЛЕНИНГРАДЕ:
ул. Желябова № 17, телефон 172-26.

МОСКОВСКАЯ КОНТОРА ТРЕСТА — Москва, Неглинный проезд,
Петровские линии № 1/18, телефон 170-17.

ÜLEWENEMAALINE KOOPERATIIVLINE ВСЕКОБАНК

Leeningradi Osakond. 25. Oktoobri pr., 22

Pangatalitused: Wõtab raha jookswale arwele. Ostab ja müüb riiklisi %/o-paberid ja wäliswaluutat. Komisjonikaupade ost ja müük. Wekslite diskonto. Laenud kaupade wasta. Kauba-akkreditiiwid. Rahasaatmised ja muu pangategewus

Telefonid: Walitseja — 559-23. Abiwalitseja — 584-41, 596-68. Üleüldine — 156-97

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ

ТАМБОВСКИЙ СУКОННЫЙ ТРЕСТ

Северо-Зап. Областное Отделение

Тел. 627-49. Гор. ЛЕНИНГРАД, вл. Гостиного Двора № 71-72. Тел. 227-50.

ТРЕСТ ВЫРАБАТЫВАЕТ: БОВРИКИ, МОНТАНЬЯК, РАТИН, БУРКУ, УРС, ВАЙКУ, СУКНО, ТРИКО, ШЕВИОТ, КАРУЗУ, ОДЕЯЛА и ВЕРБЛЮЖЬИ РЕМНИ.

Магазины и ларьки на всех рынках. — — — Магазины и ларьки на всех рынках.

LEENINI KIRJANDUS

Leenin (Uljaanow): Asutawa-kogu walimised ja töolisteklassidiktatuur. L., 24. 31 lk 8⁰ — 20

— Karl Marx. Lühike elulookirjeldus ja marksismuse kokkuwõtte. Ptr., 20. 20 lk 8⁰ — 10

— Nõukogude-Wabariik. L., 25. 31 lk 12⁰ — 15

— Nõukogudewalitsuse ligemad ülesanded. Ptr., 18. 36 lk 8⁰ — 20

— Oktoobrirewolutsioon. L., 24. 100 lk 8⁰ — 35

— Riik ja rewolutsioon. Marksismuse õpetus riigist ja proletariaadi ülesanded rewolutsioonis. L., 24. 110 lk 8⁰ — 1

— Toitlusemaksust. (Uue poliitika tähtsus ja ta tingimused.) Ptr., 21. 32 lk 8⁰ — 10

— Töolisteklass ja talurahwas. L., 25. 24 lk 12⁰ — 12

— Weebuarirewolutsioon Wenemaal. Ptr., 24. 63 lk 8⁰ — 30

Leenin. Tln, 24. 48 lk 8⁰ — 20

Leenin ja talurahwas. Tln, 24. 48 lk 12⁰ — 10

Leenin noortele. Tln, 24. 24 lk 12⁰ — 10

Leenini waade rewolutsiooni peale. Tln, 24. 12 lk 12⁰ — 10

Mälestused Leninist. L., 25. 71 lk 12⁰ — 30

Dil. Päew enne rewolutsiooni. L., 24. 35 lk 12⁰ — 35

Probrashenski E. Temast. L., 24. 15 lk 16⁰ — 10

Snowjew G. Leenini surm ja leeninlaste ülesanded. L., 24. 16 lk 16⁰ — 10

— N. Leenin — W. I. Uljaanow. Kõne tema eiuist ja tegewusest. Ptr., 20. 46 lk 8⁰ — 15

Seinapildid Leninist. 3 seltsi — 05

Piltpostkaardid Leninist. 3 seltsi, ind — 02, — 03 ja Saja kaupa innaalandus — 05

Tellimise aadress:

Ленинград, Фонтанка 53, „КЮЛЬВАЯ“

„KÜLWAJA“ LEENINGRAADIS



RAHWUS- WANELINE RAAMATU- KAUPLUS



MAJOROWI

(end. Wosnessenski)

prospekt, nr 21



Palun H. Seidelbergi ja Ilmoskat ehk kes nende aadressi teab, teatada seda „Klassiwõitluse“ toimetusesse. Danilow

Palun sm Anton Armi ehk kes tema aadressi teab, „Klassiwõitluse“ toimetusesse teatada.

Wilkes